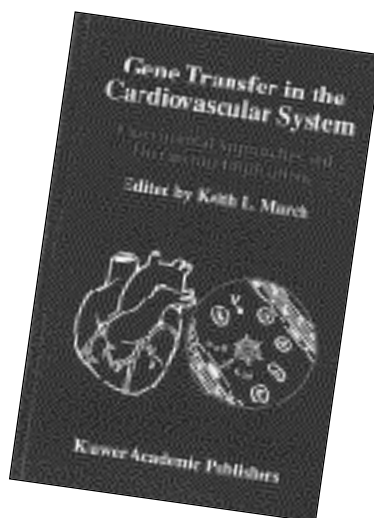

Svårläst om kardiovaskulär gentransfer

Keith March, ed. **Gene transfer in the cardiovascular system. Experimental approaches and therapeutic implications.** 516 sidor. Boston–Dordrecht–London: Kluwer Academic Publishers, 1997. Pris £116.50. ISBN 0-7923-9859-9.

Recensenter: Erik Wahlberg, docent och avdelningsläkare, samt Ulf Hedin, docent och avdelningsläkare, båda kirurgiska kliniken kärlsektion, Karolinska sjukhuset, Stockholm.

Genöverföring till vävnader i levande organismer, gentransfer, har på senare tid tilldragit sig ett mycket stort intresse inom kardiovaskulär forskning, i huvudsak som en metod att studera olika geners betydelse i blodkärl och hjärta. Kunskapsunderlaget inom området har ökat snabbt, och i denna bok har många av de främsta forskarna inom fältet, i huvudsak från USA, involverats för att ge en aktuell bild av området.

Bok i tre delar författade av fältets främsta forskare

Boken innehåller tre delar. Den första består av en mycket noggrann beskrivning av olika vektorer. Störst utrymme ägnas tyvärr åt adenovirala vektorer. Denna metod har visserligen varit den mest använda, men framtiden för adenoviral gentransfer uppfattas idag som tvivelaktig, eftersom den ger ett kraftigt immunsvär i mottagarvävnaden med dålig effektivitet och risker för biverkningar som följd. Med tanke på detta förefaller tyngdpunkten felplacerad. Mer kraft borde kanske ägnats de intressanta kapitel som behandlar icke-virala vektorer. Här är särskilt sammanfattningen av olika kommersiellt tillgängliga liposomala vektorer värdefull.

Kärlbäddens anatomiska läge innebär en unik tillgång till målceller via blodbanan, och i den andra delen belyses olika metoder att förbättra överföringseffektiviteten via endovaskulära katetermetoder. I dessa kapitel beskrivs olika katetertyper och fysiologiska aspekter på lokalbehandling med substanser som överförs till kärlsegment

under olika betingelser. Denna del är välbalanserad, intressant och specifik för kardiovaskulär gentransfer.

I den avslutande delen ges exempel på försök med genöverföring till kärlbädd och myokard i både försöksdjur och människa. Den senare består endast av ett kapitel om gentransfer av »vascular endothelial cell growth factor» för att inducera kärlnyttillväxt vid benischemi, baserat på en klinisk prövning som startade redan 1996. I detta kliniskt högtintressanta kapitel framkommer, trots bokens ambitioner, inga nyheter från denna studie. Om skälet är brist på nya resultat eller brist på engagemang från författaren kan man bara spekulera i. Övriga kapitel i den tredje delen är en bra samling av aktuella experimentella studier inom respektive område men saknar en översiktlig beskrivning av kliniska genterapiförsök i allmänhet. Detta skulle onekligen vara värdefullt för att sätta dessa experimentella resultat i ett perspektiv vad beträffar framtida klinisk utveckling.

Snabb publiceringstakt har givit slarvigt resultat

Det finns framför allt två fördelar med en bok sammansatt av kapitel skrivna av olika författare. Det går fort, vilket möjliggör snabb publicering, och författarna befinner sig förhoppningsvis inte långt från forskningsfronten inom sitt område, vilket garanterar detaljkunskap. Denna bok är ett utomordentligt exempel på detta. För att påskynda bokens sammanställning har redaktören valt i stort sett oredigerade artiklar som gått direkt i tryck. Boken illustrerar också nackdelarna med detta.

Avsaknaden av redigering ger en

tydlig och irriterande skillnad mellan varje kapitel både avseende språk, val av kunskapsnivå och förkortningar. Exempelvis förvirras läsaren av att förkortningar ibland är olika för samma ord i boken. Den höga publiceringshastigheten har inte bara skett till priset av utebliven redigering utan har också givit en tråkig layout.

Saknar svensk målgrupp

Sammantaget ger den ett oengagerat intryck och är i det närmaste oläsbar på annat sätt än i korta stycken. Dess syfte är nog snarare att vara en högaktuell uppslagsbok för den intresserade forskaren verksam inom ett närliggande område, men tråkigt nog innehåller boken inget som man inte kan tillgodogöra sig genom en vanlig Medline-ledd genomsökning av aktuella tidskrifter. Även om boken är den första i sitt slag är det svårt att tänka sig någon egentlig målgrupp i Sverige, och den kan inte rekommenderas till andra än möjligen särskilt intresserade forskare. •

En erfaren och klok människas reflektioner över livet

Clarence Crafoord. **Platser för vårt liv. Tankar om inre och yttre platser i tillvaron.** 245 sidor. Stockholm: Natur och Kultur, 1997. Pris ca 295 kr. ISBN 91-27-06869-2.

Recensent: Ulla Söderström, allmänmedicin, Umeå.

I »Platser för vårt liv» delger oss Clarence Crafoord sina »tankar om inre och yttre platser i tillvaron», tankar som väckts under ett livs arbete med människor. Författaren beskriver hur mycket den yttre platsen betyder för oss alltifrån moderlivets skyddade lokal, till hemmet, skolan, arbetsplatsen och kyrkogården. Han skriver om platser som finns i vårt inre – om paradiset, som bara finns som en plats inom oss, om den plats vi gör i vårt inre inför ankoms- ten av ett väntat barn.

Hur såg den plats ut som våra föräldrar beredde för oss själva i sina liv med-